

Nr 586

Av herr Hagberg och fru Ryding, om inrättande av professurer i medicinsk statistik.

I olika sammanhang har från auktoritativt håll påtalats de svårigheter som möter i sjukvårdsplaneringen genom bristerna i fråga om den medicinska statistiken. Det sker bl. a. i betänkandet av ÖHS-kommittén Sjukhus och öppen vård (SOU 1963: 21), som framhåller att inte minst med hänsyn till det höga utvecklingstempot inom medicinen och vården, som komplicerar förutbedömningen, ställs ökade krav på den statistiska kartläggningen. Kommittén erinrar om sitt remissyttrande över en petitaframställning från medicinalstyrelsen, vari bl. a. framhålles: »Det har länge varit uppenbart att en förstärkning av den statistiska informationsbasen är en av förutsättningarna för att sjukvården skall kunna utvecklas mot större effektivitet till gagn för de sjuka.»

Det är uppenbart att dessa brister verkar hämmande på utvecklingen inom alla medicinska områden, på både forskningen och den praktiska medicinen. Medan de flesta om inte alla framstående medicinska högskolor utomlands har institutioner för medicinsk statistik finns i vårt land ännu ingen professur i ämnet.

Nära samarbete med medicinska statistiker är i regel en nödvändig förutsättning för att korrekt planera och genomföra exempelvis provning av nya läkemedels verkningar, effekten av förebyggande åtgärder, såsom vaccinering, och epidemiologiska undersökningar av sambandet mellan ogynnsamma miljöfaktorer och ännu gåtfulla sjukdomstillstånd.

Till den medicinska statistikens klassiska undersökningar räknas numera dem som visade att den vanligaste formen av lungcancer förekom hos cigarrettrökare men mycket sällan hos icke-rökare. Andra klassiska undersökningar, som letts av medicinska statistiker eller huvudsakligen genomförts med den medicinska statistikens metoder, är de som klarlagt sambandet mellan radioaktiv strålning och en ökad frekvens av leukemifall, mellan röda hund under graviditetens första veckor och vissa typer av fosterskador samt mellan neurosedynmedikation vid en viss tidpunkt av graviditeten och missbildningar hos barnen.

Inom produktions- och affärslivet har elektronisk databehandling ersatt kvalificerad personal och effektiviserat verksamheten i de flesta större och medelstora företag. Inom medicinen förekommer elektronisk databehandling ännu endast i obetydlig omfattning, trots att den — om den

genomfördes överallt där den kunde vara av värde — skulle spara in en mängd personal, som det nu råder brist på, förse många instanser med snabba upplysningar och göra komplicerade analyser och bearbetningar för en fortlöpande bedömning av befolkningens hälsotillstånd och för ett avslöjande av ännu outhärliga eller nyttillkommande sjukdomsorsaker.

Det är inte för mycket sagt att lösningen av de flesta problem inom den kliniska och den förebyggande medicinen i sista hand är en fråga om statistik. Ett samarbete är nödvändigt mellan läkare och medicinska statistiker för en planering av effektiva åtgärder mot våra folksjukdomar och inte minst för en ekonomisk och rationell utbyggnad av hälso- och sjukvårdsapparaten.

En professur i medicinsk statistik vid karolinska institutet och var och en av de medicinska fakulteterna har sedan länge varit ett välmotiverat behov. Med hänsyn till möjligheten att finna kompetenta sökande anser vi oss emellertid för närvarande böra begränsa oss till förslaget om inrättandet av två sådana professurer.

Vi föreslår sålunda,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om åtgärder för inrättande av professurer i medicinsk statistik vid karolinska institutet och vid Göteborgs universitets medicinska fakultet.

Stockholm i januari 1964

Hilding Hagberg

Gunvor Ryding